

15. Тоффлер А. Создание новой цивилизации: политика Третьей волны / А. Тоффлер, Х. Тоффлер. Пер. с англ. – Новосибирск: Сибирская молодежная инициатива, 1996.
16. Туманов В. А. Правовой нигилизм в историко-идеологическом ракурсе / В. А. Туманов. Государство и право. – 1993. – №8.
17. Хайдегер М. Время и бытие / М. Хайдегер – М., 1993.

Лясота А. Е. Гуманистически-ценностные основы организации государственной власти в гражданском обществе.

В гражданском обществе Актуальность рассматриваемой темы обусловлена, прежде всего, тем, что сам процесс становления гражданского общества в Украине требует дальнейшего развития его теоретического дискурса. Такая необходимость вызвана как практическими потребностями сознательного, целенаправленного и активного участия граждан в формировании и развитии гражданского общества, так и проблемной ситуацией, сложившейся в области его теоретической рефлексии.

Ключевые слова: гражданское общество, гуманистические ценности, гуманистическая парадигма.

Lyasota A. Humanistic-evaluative basis of the state power organization in the civil society.

Background in question is caused primarily by the fact that the very development of civil society in Ukraine requires the further development of theoretical discourse. This need is caused by both the practical needs of conscious, purposeful and active participation of citizens in the formation and development of civil society, and in so problematic situation in the realm of the theoretical reflection

The author comes from the fact that civil society is not well-defined, fixed, empirically fixed no limits in terms of its external nor in terms of its internal form. Therefore, it is impossible to consistently describe and understand only by identifying its quantitative, structural and organizational settings.

In modern terms perspective can be considered only society, government is focused on strengthening ethical values, to overcome the situation where there is humiliation personality, upbringing enslaved man, not able to identify all of their creative abilities, Personality, its interests and aspirations, values and goals are the kind of measure of government.

The issue of government is one of the urgent problems of modern political science. Political and legal thought constantly searches for ways optimal model of government. This motivates the need of building a new democratic social state of law on the foundation of the most reliable, accurate and complete understanding of the nature, content and purpose of government.

Humanist-value problems today is important for political science, since values are the integrative basis for the individual and for the social group of civil society. Humanistic foundations show their importance in the analysis of state and governance, impossible without the guidance value in practical realities of being a conscious choice of the subject prior to decision-making.

In the process of civil society are needed changes in the legal outlook authorities targeting it to search for optimal humanistic foundations of organization, finding ways to remove the contradiction between the moral and necessary moral-stimulated in its activity. Relevant, in particular, the relationship between national and universal human values, humanity and rights, humane government responsibility and pressure.

This theoretical perspective requires the study of civil society because it is not an indication of formal boundaries, but because of its quality specifications and determining its functional characteristics. To solve the latter problem and is necessary analysis of value-semantic foundations of civil society.

Keywords: civil society, humanistic values, humanistic paradigm.

Надійшла до редколегії 25.01.2013 р.

УДК 329

Т. М. Маласай

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ДИЛЕМА «ГЛОБАЛІЗМ - АЛЬТЕРГЛОБАЛІЗМ» В КОНТЕКСТІ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Розглянуто основні позитивні та негативні наслідки глобалізації, причини виникнення дилеми «глобалізм-альтерглобалізм». Розкрито сутність поняття «альтерглобалізм», його основні цілі та завдання. Досліджено особливості мережевого характеру організаційної структури руху, склад учасників і різноманітність їх поглядів на подальший розвиток глобалізації.

Ключові слова: глобалізація, альтерглобалізм, Всесвітній соціальний форум, альтерглобалістський рух, мережевий характер, ідеологія, неурядові організації.

Останнім часом, в результаті загострення негативних наслідків глобалізації, відбувається популяризація альтерглобалістського руху. Усвідомлення феноме-

ну альтерглобалізму дуже важливо, тому що дилема «глобалізм-альтерглобалізм» є відображенням багатьох сучасних загальносвітових процесів. Вихід руху альтерглобалістів на кардинально новий та більш масштабніший практичний рівень (початок діяльності Всесвітнього соціального форуму) зробив необхідним його детальне вивчення. Для ідентифікації правильної тактики розвитку світового співтовариства у майбутньому необхідно зрозуміти, яку ж перспективу несе у собі альтерглобалізм. Проте визначити перспективу можливо лише дослідивши цілі та завдання альтерглобалістів, їх ідеологічний плацдарм, склад учасників руху, джерела фінансування і т. п.

На дослідженні альтерглобалізму зосереджено сьогодні не так багато наукових статей, монографій, інтернет-публікацій. Теоретичному осмисленню передумов, принципів, протиріч та особливостей альтерглобалізму присвячують свої праці К. Агітон, О. Бузгалін, А. Вебер, М. Шепелев, М. Работяжев, О. Постол. Фундаментальний аналіз ідеології та шляхів фінансування приводить у своїх статтях М. Трофименко. Проте, для більш детального вивчення причин виникнення дилеми «глобалізм-альтерглобалізм» необхідно було розглянути мінуси и плюси глобалізації, що добре викладені в роботі В. Гурковського.

Значний і, напевно, найбільший масив джерел представлений Інтернет сайтами альтерглобалістських організацій. Сучасні інформаційні технології доступні кожному, кожна людина або організація може створити свій сайт, опублікувати в мережі програмні матеріали, відомості про діяльність, склад учасників і таке інше. Доступність технологій, з одного боку, дозволяє маленьким організаціям виступати в інформаційному просторі на рівних із великими об'єднаннями, з іншого боку – кількість сайтів в Інтернеті постійно зростає, інформація на них дуже часто дублюється, багато з сайтів після створення перестають бути джерелом актуальної інформації. Саме тому неможливо було обійтися без сайтів альтерглобалістських організацій, які постійно обновлюються та містять актуальну інформацію про життя руху.

Мета статті полягає у дослідженні дилеми «глобалізм-альтерглобалізм» та розкритті основ руху альтерглобалістів для розуміння реальної перспективи впливу даного феномену на майбутні світові процеси.

XXI століття ознаменувалося поглибленням глобалізаційних процесів, що неабияк вплинуло на трансформацію сучасної економіки, політики та культури. Однак характер глобалізації, тобто як саме вона впливає на вище вказані сфери життя суспільства, все ж залишається предметом наукових дискусій. Глобалізація – це новий ступінь розвитку цивілізації чи спроба провідних країн світу нав'язати свої правила і цінності – на сьогодні не існує чіткого розуміння даного процесу.

Розповсюдження демократичних цінностей, посилення конкуренції, що стимулює подальший розвиток новітніх технологій, інтенсифікація інформаційного обміну, збільшення освітніх можливостей, поглиблення міжнародного розподілу праці, ущільнення зв'язків між народами и державами – все це відносять до позитивних наслідків глобалізації. Розглянемо їх більш детально. Глобалізаційні процеси в політичній сфері призвели до поглиблення взаємодії між національними урядами та зміцнення регіоналізації. Глобалізація відкриває широкі можливості для процесів інтеграції у світову економіку. Крім того, у країнах, що зуміли досягти інтеграції, спостерігаються більш високі темпи економічного зростання і скорочення бідності. Підвищення рівня життя, у свою чергу, сприяє розвитку демократичних інститутів державного управління¹. Неабиякі позитивні зміни були привнесені і в трансформацію сучасної системи безпеки. Національна безпека вийшла далеко за свої кордони та отримала міжнародний характер.

Проте існують і негативні риси глобалізації, а саме: загострення екологічних проблем, збідніння населення в країнах периферії, зростання негативного впливу масової культури, існування монополії розвинених країн на світовому ринку, ризик повтору фінансової кризи, загроза розчинення національних культур, що потребує нагального вирішення, загострення міжнародного тероризму. Гостро постає проблема втрати мовної ідентичності багатьох народів через глобальне розповсюджен-

ня англійської, як базової. Однак, найбільше занепокоєння викликає прірва, що утворилася між багатою «Північчю» та вкрай збіднілим «Півднем», населення якого, в деяких випадках, опиняється в умовах голоду.

У цій ситуації на тлі сприйняття глобалізації та загострення кризи системи глобалізму посилюється соціально-політичне протиборство усередині національних держав. Отже, виникає дилема «глобалізм-альтерглобалізм», що породжує або підтримку глобалізації з її плюсами та мінусами, або підтримку діяльності груп «інакомислячих», які будуть намагатися її змінити і таким чином, дещо призупинити розвиток вище вказаних проблем. Саме позицію тих, хто хоче внести корективи до плину даного процесу, і займають альтерглобалісти.

Альтерглобалістський рух – загальна назва суспільних організацій, рухів і ініціативних груп, які визнають неминучість глобалізації, однак форми її протікання на сучасному етапі, вважають неприйнятними. Сама назва «альтерглобалістський рух» не є загальноновизнаною. Часто також використовують назви – «антиглобальний рух», «рух за глобальну справедливість», «рух рухів» тощо [4, с. 71]. Але слід зазначити, що самі учасники руху називають себе альтерглобалістами, адже вони виступають за альтернативну модель глобалізації, а не проти неї взагалі.

Основними учасниками альтерглобалістського руху є громадські об'єднання, такі як профспілки, екологічні, жіночі, молодіжні, дитячі асоціації; різноманітні неурядові організації, а також освітні та наукові об'єднання. Крім того, у світі активно формуються так звані нові соціальні рухи, а також власне альтерглобалістські організації, вкрай різноманітні за цілями і складом.

Оскільки даний рух має досить широке коло учасників, то і позиції щодо самої глобалізації у них часто відрізняються, адже кожен по-різному уявляє альтернативу цьому явищу та шляхи і методи її реалізації. І це не дивно. Як зазначає О. Постол, одна частина прихильників альтерглобалізму бореться з наслідками й ефектами глобалізації, інша, представлена громадськими та політичними рухами, відстоює ідеї екологічні, пацифістські, ліворадикальні, комуністичні, анархістські, солідарності з «третьім світом» тощо; дехто виступає проти звуження демократії та за розширення прав людини і громадянина. Але всі вони сходяться на критиці неолиберального варіанта капіталізму та інститутів, що його репрезентують [2].

Однак, таке різноманіття учасників визначає і певну організаційну особливість даного руху – відсутність централізованої структури, яку очолює лідер. Проте це не є негативною ознакою руху альтерглобалістів, а скоріше є одним з наслідків його мережевого характеру. О. В. Бугалін досить чітко виділив основні риси мережевої організації руху: неієрархічність, децентралізацію, переважно горизонтальну та/або функціональну кооперацію учасників; гнучкість, рухливість, мінливість форм та конфігурацій, легкість і швидкість створення та розпаду структур; відкритість мережі для «входу» й «виходу», загальнодоступність ресурсів (перш за все, інформаційних) мережі; рівноправність учасників мережі, незалежно від їх ролі, масштабу, ресурсів, не лише некомерційний, а й антиринковий характер діяльності; унікальність мережі. При цьому, функціонування руху, окрім принципу мережності, базується на принципах інтернаціоналізму, інтеркласовості та інтерідеологічності, антигегемоністичності, співпраці та солідарності, на принципі вільної, добровільної, працюючої асоціації, а також на принципах самоорганізації і самоуправління як механізмах життєдіяльності руху, що проявляються у формах мережної демократії, консенсусної демократії, демократії участі [4, с. 74].

Незважаючи на те, що в засобах масової інформації і навіть у наукових публікаціях все частіше говорять про ідеологію альтерглобалістів, насправді цілісна ідеологічна система, яка могла б бути визнана усіма представниками альтерглобалістського руху, на сьогодні практично відсутня. Саме це, як вважають сучасні дослідники, є однією з проблем руху за альтернативу глобалізації.

Основними видами діяльності альтерглобалістського руху є зустрічі, демонстрації проти проведення офіційних самітів міжнародних інститутів. Учасники руху також проводять власні соціальні форуми, де аналізується процес глобалізації, обговорюються способи опору та альтернативні пропозиції. Найяскравішим прикладом

є Всесвітній соціальний форум, який проводиться щорічно з 2001 р. на противагу Всесвітньому економічному форуму в Давосі. Також, ведеться активна пропаганда ідей альтерглобалізму через мережу Інтернет. Наприклад, існують сайти основних неурядових організацій даного руху, на яких досить докладно розповідається про їх діяльність, програми дій і т. п.

У цілому ж, етапність дій альтерглобалістів може реалізовуватися, як зазначив у своїй статті О. В. Бузгалін:

1) у короткостроковій перспективі – шляхом зриву конференцій, зустрічей, заходів наднаціональних організацій та концернів поряд з цілеспрямованим завданням збитків окремим корпораціям, підприємствам через бойкот, пошкодження майна, хакерських атак на системи управління;

2) у середньостроковій перспективі – анулюванням або реорганізацією та демократизацією конференцій існуючих наднаціональних організацій, та таких, як СОТ, ВМФ, Світовий банк;

3) у довгостроковій перспективі – розробкою альтернативних варіантів прийняття рішень, усунення соціальних, економічних, екологічних розбіжностей між державами [4, с. 76].

Ще одним важливим аспектом у дослідженні альтерглобалістського руху є виявлення джерел його фінансування. Рух фінансується за рахунок внесків його членів, приватних пожертвувань та за фінансової підтримки деяких неурядових організацій, фондів, місцевих і національних органів влади. Так, наприклад, співпрацюючи з профспілками, які перераховують значну частину коштів, фінансуються та втілюються в життя проекти неурядової організації альтерглобалістів «Стрейтгудс».

Також великий внесок у фінансування роботи малих організацій альтерглобалістів здійснюють транснаціональні мережі даного руху, а також сайти, що пропагують їх ідеї.

Мінімальні витрати на повсякденну діяльність альтерглобалістських організацій:

– підтримка сайту, інформаційні технології, агітаційні матеріали;

– оренда приміщення;

– зарплата (редакторам сайту, адвокатам, авторам публікацій, працівникам організації та ін.) [3].

Проте окремої уваги заслуговує фінансування найбільш масштабних заходів альтерглобалістів, наприклад, як проведення Всесвітнього соціального форуму, адже для участі в ньому збираються тисячі людей з багатьох країн світу. Дане питання ніде не розкривається. Однак, відомо, що до лав його спонсорів входять фонди Рокфеллера і Форда, різноманітні громадські і релігійні організації, що фінансуються за рахунок урядів країн Західної Європи.

Протистояння між глобалістами і альтерглобалістами стає все більш помітним чинником політичного життя, насамперед, розвинених країн Заходу. Зокрема, під час президентських виборів 2012 р. у Франції частина електорату з критичним ставленням до наслідків глобалізації та відкритого регіоналізму голосувала за Н. Саркозі і М. Ле Пена, тоді як частина електорату з глобалістською свідомістю підтримала Ф. Олланда.

Досить помітним є представництво лівого і правого флангів альтерглобалізму в Європарламенті. Наприклад, діяльність фракції «Європа за свободу та демократію» є яскравим представником правого флангу, адже відстоює ідеї національної ідентичності та національного суверенітету. Також, сюди можна віднести і деяких незалежних депутатів Європарламенту. В свою чергу, представники лівого флангу альтерглобалізму виступають проти глобального капіталізму, за контроль над ТНК та за глобальну соціальну політику. Вони знаходять підтримку своїх ідей, наприклад, у діяльності такої політичної групи, як Європейські об'єднані ліві/Ліво-зелені Півночі.

Отже, глобалізація несе в собі як позитивні, так і негативні наслідки. Саме наявність останніх і стала поштовхом для активізації дилеми «глобалізм-альтерглобалізм». Сучасний рух альтерглобалістів має на меті збереження процесу глобалізації, проте, перенаправленого таким чином, щоб мінімізувати загострен-

ня вже існуючих глобальних проблем сьогодення. Проте, чи зможуть вони досягти потрібного ефекту залежить і від вирішення проблем усередині самого руху, таких як, наприклад, розробка і створення єдиного ідеологічного плацдарму. Не дивлячись на це, альтерглобалізм має перспективи для подальшого існування, адже доки буде розгортатися процес глобалізації, доти існуватиме і його альтернатива.

Бібліографічні посилання

1. Гурковський В. І. Сутність і феноменологія глобалізації в контексті формування глобального інформаційного суспільства [Електронний ресурс] / В. І. Гурковський – Режим доступу: <http://www.du.nauka.com.ua/?op=1&z=108>
2. Постол О. Альтерглобалізм як соціальний політичний феномен сучасності [Електронний ресурс] / О. Постол – Режим доступу: <http://www.social-science.com.ua/>
3. Трофименко М. В. Антиглобалістський рух: ідеологія та джерела фінансування [Електронний ресурс] / М. В. Трофименко – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2009_19/Gileya19/P7.pdf
4. Бузгалин А. В. Альтерглобалізм как феномен современного мира / А. В. Бузгалин // Полис. – 2003. – № 2. – С. 71–85.

Маласай Т.М. Дилемма «глобалізм-альтерглобалізм» в контексте кризисних тенденцій глобалізації.

Рассмотрены основные позитивные и негативные последствия глобализации, причины возникновения дилеммы «глобалізм-альтерглобалізм». Раскрыта сущность понятия «альтерглобалізм», его основные цели и задачи. Исследованы особенности сетевого характера организационной структуры движения, состав участников и разнообразие их взглядов на дальнейшее развитие глобализации.

Ключевые слова: глобализация, альтерглобалізм, Всемирный социальный форум, альтерглобалістское движение, сетевой характер, идеология, неправительственные организации.

Malasai T. The dilemma «globalism-alter-globalism» in the context of crisis tendencies of globalization.

The main positive and negative consequences of globalization, the reason of occurrence of the dilemma «globalism-alter-globalism» are considered. The context «alter-globalism», its main objectives and missions are discovered. Network features of organization structure of movement, structure of participants and a variety of their views on further globalization developments are investigated. Their program and types of actions is considered, also. The ideological platform and financing sources of movement are analyzed.

Alter-globalization came to public attention through a series of global events which erupted into the world news. Alter-globalization activists have built a truly global movement that has gathered citizens, committed intellectuals, indigenous, farmers and NGOs against neoliberal policies in street demonstrations and Social Forums all over the world, from Bangalore and Seattle to Copenhagen and Dakar.

The alter-globalization movement is very perspective nowadays because it is supported in many countries. Its activists strive to contribute to the emergence of an international public space to solve the major problems of our era, be it climate change or financial transactions. But their main purpose – to create alternative model of globalization. Thus, there is a dilemma «globalism-alter-globalism». This dilemma is a mirror of many modern world processes. For this reason its consideration becomes actual today.

The results of this work can be used in theoretical researches and for analyze the alter-globalization organisations.

Keywords: globalization, alter-globalism, World social forum, alter-globalization movement, network character, ideology, NGOs.

Надійшла до редколегії 01.03.2013 р.

УДК 327:32.019.5

Т. Л. Нагорняк

Донецький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ БРЕНДИНГУ МІСТ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

З'ясовані закономірності брендингу міст світу і України, встановлена розбіжність між змістом і практичним призначенням категорій, якими позначають провідні міста світу («глобальне місто», «мегаполіс», «центр агломерації», «велике місто») і кращі для життя («комфортне місто», «здорове місто»).

Ключові слова: брендинг міста, глобальне місто, комфортне місто, громада у процесі брендингу території.